

REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE

amis

BILTEN

22 – 2007 **Živa stoka**

AGRARNI MARKETIŠKI INFORMACIONI SISTEM
CRNE GORE

30. maj 2007. Vol. 2, Broj 22 Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Crne Gore www.minpolj.vlada.cg.yu
www.amiscg.org

Ponuda na stočnim pijacama	2-3
Pregled cijena žive stoke	3-7
Štale za ovce	8

PONUDA NA STOČNIM PIJACAMA

Ponuda stoke na stočnim pijacama i na farmama u Crnoj Gori i dalje je na istom nivou. Karakteristično je samo povećanje broja ponuđenih prasadi na sjeveru Crne Gore za koja se tvrdi da su uvezena iz Srbije. Dobra je ponuda jagnjadi, teladi, krava za klanje i prasadi kojih je bilo na svim pijacama dok je, i dalje, najslabija ponuda priplodnih grla u govedarstvu.

Kada je riječ o cijenama, nema bitnijih promjena u odnosu na prethodnu nedjelju.

Bar

Ponuda stoke na pijaci ove nadjelje skoro da nije ni bilo osim nekoliko grla jaradi, tako da su cijene uzete od farmera i klaničara. Osim malog pada cijene jagnjadi što se i dalje očekuje, cijene ostalih kategorija su bez bitnijih promjena.

Berane

Ove sedmice na stočnoj pijaci u Beranama ponuda je bila nešto slabija u odnosu na prethodnu. Dobra ponuda je i dalje bila kod kategorija teladi, jagnjadi, priplodnih ovaca i priplodnih krava (melezi). Loša ponuda se odnosi na

kategorije teladi (SIM), krava za klanje (SIM) i priplodnih krava i junica u čistoj rasi-sve tri rase (S,HF,SIM). Zapaža se veća tražnja priplodnih bikova smeđe rase, starosti oko godinu dana, a čija je ponuda izuzetno mala. Cjenovni trend je nepromijenjen u odnosu na prethodnu sedmicu.

Nikšić

Stočna pijaca u Nikšiću nije održana, pa su cijene uzete direktno od farmera. Bilježimo blagi pad cijene teladi, kao i umjeren rast cijene prasadi. Zbog poboljšanja kvaliteta ponuđenih grla krava i junica holštajn-frizijske rase

pojedina grla se prodaju po većim cijenama, pa zato bilježimo blagi porast.

Pljevlja

Ponuda stoke na stočnim pijacama u Pljevljima, kao i cijene približno je ista kao i protekle sedmice. Ponuda jagnjadi bila je nešto bolja, što je uticalo na blaži pad cijena. Cijene su uzete direktno na pijaci i na farmi. I dalje je veliko interesovanje za visokosteonim junicama.

Podgorica

Na podgoričkoj stočnoj pijaci nije bilo značajnijih promjena u odnosu na prethodne pijačne dane. Ovog puta bilježimo veću prodaju bikova Sim rase i

to vanpijačno, radi se o grlima uvezenim iz Srbije. Takođe bilježimo veću prodaju krava HF rase i to na jednoj farmi, ostale cijene su na nivou prošlonedjeljnih.

Bijelo Polje

Na stočnim pijacama u Bijelom Polju u toku ove sedmice nije bilo značajnijih promjena u pogledu cijena i ponude svih vrsta i kategorija stoke. Izuzetak je kod prasadi, gdje je došlo do osjetnog pada cijena, zbog njihove pojačane ponude. Prodaja ove vrste stoke obavljena je uglavnom na farmama. Takođe, na farmama je obavljena prodaja izvesnog broja jagnjadi, ovaca sa jagnjadima, kao i krava sa teladima.

**REPUBLIKA CRNA GORA
MINISTARSTVO POLJOPRIVREDE,
ŠUMARSTVA I VODOPRIVREDE**

IZVJEŠTAJ O CIJENAMA ŽIVE STOKE

Datum prikupljanja podataka: 24 – 30. 5. 2007. godine
Izveštaj sastavila: Služba za selekciju stoke RCG

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
1	Telad 80-160 kg SIM kg	~	2.60 (2.60-2.60)	2.80 (2.60-2.90)	~	2.70 (2.70-2.70)	2.60 (2.50-2.70)	2.68 (2.60-2.73)
2	Telad 80-160 kg kg	2.80 (2.70-3.00)	2.50 (2.40-2.60)	2.30 (2.20-2.50)	2.70 (2.60-2.80)	2.60 (2.50-2.70)	2.70 (2.60-2.80)	2.60 (2.50-2.73)
3	Junad do 300 kg SIM kg	~	~	1.70 (1.60-1.75)	~	~	~	1.70 (1.60-1.75)
4	Junad do 300 kg kg	~	~	1.60 (1.50-1.70)	2.00 (1.80-2.10)	~	2.20 (2.00-2.30)	1.93 (1.77-2.03)
5	Junad preko 300 kg SIM kg	~	~	1.60 (1.50-1.65)	~	~	1.70 (1.60-1.90)	1.65 (1.55-1.78)
6	Junad preko 300 kg kg	1.70 (1.50-1.80)	1.50 (1.50-1.50)	1.55 (1.50-1.60)	1.60 (1.50-1.80)	~	~	1.59 (1.50-1.68)
7	Krave za klanje SIM kg	~	1.20 (1.20-1.20)	~	~	~	~	1.20 (1.20-1.20)
8	Krave za klanje kg	0.80 (0.75-1.00)	1.00 (0.90-1.10)	0.90 (0.80-1.00)	0.90 (0.80-1.10)	1.00 (0.90-1.10)	0.80 (0.70-0.90)	0.90 (0.81-1.03)
9	Prasad kg	~	2.60 (2.60-2.60)	2.80 (2.70-3.00)	2.75 (2.50-3.00)	2.50 (2.50-2.50)	2.80 (2.70-3.00)	2.69 (2.60-2.82)
10	Jagnjad kg	2.80 (2.70-2.80)	2.60 (2.60-2.60)	2.50 (2.40-2.55)	2.70 (2.50-2.80)	2.40 (2.30-2.50)	2.50 (2.50-2.70)	2.58 (2.50-2.66)
11	Jarad kg	3.00 (2.90-3.20)	2.50 (2.50-2.50)	~	~	~	2.60 (2.40-2.70)	2.70 (2.60-2.80)

	Stoka Rasa jm	Bar Stočna pijaca	Berane Stočna pijaca	Bijelo Polje Stočna pijaca	Nikšić Stočna pijaca	Pljevlja Stočna pijaca	Podgorica Stočna pijaca	Crna Gora
12	Priplodne ovce grlo	~	120.00 (120.00-150.00)	140.00 (130.00-160.00)	100.00 (90.00-110.00)	~	~	120.00 (113.33-140.00)
13	Priplodne koze grlo	~	90.00 (60.00-100.00)	110.00 (100.00-115.00)	90.00 (80.00-100.00)	~	70.00 (60.00-120.00)	90.00 (75.00-108.75)
14	Priplodne junice HF grlo	~	~	~	1,100.00 (800.00-1,300.00)	1,200.00 (1,200.00-1,200.00)	950.00 (900.00-1,100.00)	1,083.33 (966.67-1,200.00)
15	Priplodne junice Smeđa grlo	~	~	~	~	~	900.00 (900.00-1,000.00)	900.00 (900.00-1,000.00)
16	Priplodne junice Melez grlo	~	~	650.00 (600.00-800.00)	~	~	~	650.00 (600.00-800.00)
17	Priplodne krave HF grlo	880.00 (880.00-880.00)	~	~	1,200.00 (900.00-1,400.00)	~	1,100.00 (1,100.00-1,100.00)	1,060.00 (960.00-1,126.67)
18	Priplodne krave Smeđa grlo	~	~	~	~	1,000.00 (950.00-1,100.00)	~	1,000.00 (950.00-1,100.00)
19	Priplodne krave Melez grlo	~	800.00 (600.00-1,200.00)	750.00 (700.00-1,000.00)	600.00 (400.00-800.00)	~	~	716.67 (566.67-1,000.00)

*Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

Prikaz cijena u kn/kg za grupu proizvoda / Stočni sajam-livestock market

Prices for product group

U razdoblju: od 14.05.2007. do 20.05.2007. (20.tj.2007.god.)

Uspoređeno s razdobljem: od 30.04.2007. do 06.05.2007. (18.tj.2007.god.)

Hrvatska			
Proizvod	Tip	Cijena	Razl.
tele simental (80-160 kg)-calf .	1.Min	20,00	0,00
	2.Max	28,00	0,00
	Prosjek	23,88	-0,15
tele holstajn (80-160kg)-calf .	1.Min	24,00	1,00
	2.Max	25,00	1,00
	Prosjek	24,50	1,00
junica simental (za klanje)-heifer .	1.Min	10,00	0,00
	2.Max	12,00	-0,50
	Prosjek	10,58	-0,25
junica holstajn (za klanje)-heifer .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	10,00	0,00
	Prosjek	9,50	0,00
bik simental (>450kg)-beef .	1.Min	11,00	0,00
	2.Max	18,00	0,00
	Prosjek	12,33	-0,15
bik holstajn (300-450 kg)-beef .	1.Min	12,00	2,00
	2.Max	12,00	0,00
	Prosjek	12,00	1,00
krava simental (za klanje)-cow .	1.Min	4,00	0,00
	2.Max	10,00	2,00
	Prosjek	5,61	-0,03
odojak (25-35 kg)-piglets .	1.Min	10,00	-1,00
	2.Max	16,40	0,40
	Prosjek	12,43	-0,24
svinja (80-120 kg)-pig .	1.Min	7,00	0,00
	2.Max	12,00	-1,00
	Prosjek	7,87	-0,43
krmača (za klanje)-sow .	1.Min	5,00	1,00
	2.Max	6,00	0,00
	Prosjek	5,50	0,50
janjad-lambs .	1.Min	18,00	0,00
	2.Max	32,00	4,00
	Prosjek	23,61	0,85
ovca (za klanje)-sheep .	1.Min	9,00	0,00
	2.Max	9,00	0,00
	Prosjek	9,00	0,00
jare-kid goat .	1.Min	18,00	0,00
	2.Max	25,00	0,00
	Prosjek	18,84	0,08
ždrijebe-foal .	1.Min	12,00	0,00
	2.Max	13,00	0,00
	Prosjek	12,50	0,00
konj-hors .	1.Min	10,00	0,00
	2.Max	10,00	0,00
	Prosjek	10,00	0,00

Cijene su izražene u kunama. (1Euro = 7,3 Kuna)

Izvor: TISUP

COMMISSION EUROPEENNE Direction générale de l'Agriculture D2. Viandes bovine, porcine, ovine et aviculture		CENE STOKE ZA KLANJE U EU																Datum													
		CENE NA TRŽIŠTU ZEMLJE ČLANICE																od: 14.05.07 do: 20.05.07													
(EURO/100kg PC/DW)		PRIX DE MARCHÉ - ETATS MEMBRES																MARKET PRICES - MEMBER STATES													
		BE	BG	CZ	DK	DE	EE	GR	ES	FR	IE	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE	UK	EU		
Junad U2	3117	274.3	3214	3214	287.7	4111	357.4	317.0	2813	355.2	220.2	346.6	3314	295.1	242.7	380.1	289.1	267.0	289.1	267.0	289.1	267.0	289.1	267.0	289.1	267.0	289.1	267.0	289.1	267.0	338.0
Junad U3	282.1	259.7	323.9	284.8	415.9	346.0	304.0	284.4	344.1	207.5	325.8	316.7	286.6	245.0	374.5	289.1	264.9	289.1	264.9	289.1	264.9	289.1	264.9	289.1	264.9	289.1	264.9	289.1	264.9	316.6	
Junad R2	278.5	266.9	307.5	282.6	244.6	406.0	416.8	282.0	276.1	316.6	81.0	82.0	299.2	240.9	87.8	281.1	264.7	281.1	264.7	281.1	264.7	281.1	264.7	281.1	264.7	281.1	264.7	281.1	264.7	316.7	
Junad R3	231.4	263.5	307.9	276.6	179.3	402.1	331.8	277.0	277.3	324.9	86.7	87.7	289.1	358.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.3	286.4	
Junad O2	232.6	230.1	245.9	295.5	247.5	204.0	383.5	277.3	257.0	267.9	277.0	279.5	82.1	84.2	265.0	250.0	358.3	258.3	258.3	258.3	258.3	258.3	258.3	258.3	258.3	258.3	258.3	258.3	258.3	262.8	
Junad O3	280.0	247.0	286.7	248.2	178.4	370.8	310.1	252.0	258.1	267.1	279.5	170.5	82.8	253.2	250.1	358.3	263.1	271.3	230.4	355.6	201.4	268.3	251.8	272.9	267.0	265.3	264.7	302.7			
Junad	282.5	230.1	261.5	295.3	271.1	203.5	392.4	345.2	288.0	276.7	336.6	279.5	83.6	323.7	248.8	358.3	283.6	290.7	233.1	368.4	201.2	280.2	283.1	272.9	287.7	275.1	302.7				
Bikovi R3	251.8	86.0	257.0	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	247.2	
Bikovi	251.8	86.0	257.0	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	244.0	242.5	247.2	
Goveda U2																														299.6	
Goveda U3																														303.0	
Goveda U4																														300.1	
Goveda R3																														296.3	
Goveda R4																														288.3	
Goveda O3																														287.5	
Goveda O4																														268.0	
Goveda																														276.8	
Krave R2	257.8																													261.2	
Krave R3	247.3	216.4	269.6	243.7	173.4	188.8	310.0	234.5	229.8	306.0	237.0	80.9	220.1	254.3	230.6	199.3	216.0	176.1	183.0	203.7	264.4	235.8	261.6	264.4	235.8	261.6	264.4	235.8	261.6	264.4	235.8
Krave R4	227.7	168.5	189.0	217.8	140.9	171.0	188.4	259.0	215.5	201.3	150.8	148.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	238.5	
Krave O2	227.7	168.5	189.0	217.8	140.9	171.0	188.4	259.0	215.5	201.3	150.8	148.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	88.8	238.5	
Krave O3	222.0	167.4	186.1	238.3	225.8	166.3	166.0	179.3	264.0	226.5	218.9	88.1	80.5	234.5	88.7	236.8	210.4	81.8	81.8	203.1	89.6	243.7	212.2	227.3	243.7	212.2	227.3	243.7	212.2	227.3	
Krave O4	213.5	166.2	179.6	237.1	230.5	134.1	155.5	158.4	255.0	229.6	229.6	80.4	81.1	86.9	86.9	241.2	212.1	88.9	88.9	88.9	88.9	88.9	88.9	88.9	88.9	88.9	88.9	88.9	88.9	214.6	
Krave P2	80.9	171.5	160.4	173.4	174.6	131.7	128.7	143.0	216.0	179.9	175.6	154.3	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	179.7	
Krave P3	80.3	161.1	167.0	203.2	187.7	130.5	150.7	243.0	220.6	192.5	192.5	154.3	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	86.1	210.2	
Krave	221.4	167.7	162.1	207.6	219.5	133.4	162.1	173.0	264.5	222.5	195.1	154.3	81.6	83.4	83.4	220.1	230.3	217.4	87.9	82.9	82.9	82.9	82.9	82.9	82.9	82.9	82.9	82.9	82.9	220.3	
Junice U2	324.5	240.4	330.5	297.5	348.6	391.0	284.9	424.6	293.5	304.8	213.3	381.2	278.9	300.9	376.3																
Junice U3	305.0	233.6	344.0	289.1	360.6	386.0	286.8	403.4	241.8	283.8	213.3	270.7	208.1	298.5	306.8																
Junice R2	261.0	214.7	271.9	289.5	317.3	329.0	277.2	390.5	329.1	251.5	267.6	208.0	369.9	261.5	291.3																
Junice R3	245.5	218.4	311.8	281.6	401.4	346.5	330.0	279.5	390.6	82.5	323.0	243.5	287.1	206.9	287.5	295.1															
Junice R4	216.0	327.0	270.1	275.5	308.0	280.8	275.5	308.0	280.8	81.9	240.8	242.4	208.5	255.1	294.3																
Junice O2	202.0	263.9	224.4	165.8	380.3	274.1	264.0	262.4	240.6	133.8	170.5	236.6	195.9	227.2	191.9	356.5	111.1	131.1	185.9	237.9	240.5	275.1	242.5								
Junice O3	202.8	265.5	229.9	182.0	368.1	280.5	279.0	264.6	238.7	240.1	137.8	180.9	231.9	195.0	237.7	202.6	158.1	238.9	166.7	234.4	251.6	282.5	248.6								
Junice O4	180.4	283.9	230.2	216.0	272.0	265.1	240.1	242.2	189.2	89.0	225.3	204.2	175.8	191.0	245.4	286.6															
Junice	285.0	211.5	299.1	260.2	184.2	379.5	336.3	344.3	275.0	394.0	240.1	166.1	180.5	305.2	176.6	293.5	242.6	266.4	203.2	371.1	170.9	252.1	200.1	222.0	254.2	290.8	307.8				
Poljke	242.6	244.8	225.5	258.8	248.0	171.1	354.3	314.1	282.5	262.1	321.8	233.3	149.2	179.3	288.6	201.3	296.0	234.2	264.0	210.8	324.2	171.9	247.1	213.0	229.2	249.7	271.8	272.6			
Promena poslednje nedelje	-17	4.3	-0.5	-15	14	19	-0.7	-2.7	-0.5	-3.6	-0.9	-0.1	0.0	2.8	-4.4	-4.2	-0.5	-3.9	-2.3	10	-2.2	6.8	-18	-11.3	-2.3						

Izvor: EU Komisij

ŠTALE ZA OVCE

Štale za ovce mogu se graditi kao poluotvoreni ili potpuno zatvoreni objekti, što zavisi od načina držanja životinja. Naime, ovce se na većini porodičnih farmi drže razmjerno kratko, odnosno tokom zime i za vrijeme jagnjenja. Držanje ovaca u štali tokom cijele godine nije uobičajeno i sprovodi se samo na nekim seoskim gazdinstvima koja se bave tovom jagnjadi.

Teren za izgradnju ovčarnika treba da zadovolji sve zoohigijenske i sanitarno higijenske uslove, to znači da mora biti izgrađen na ocjeditom, suvom, po mogućnosti uzdignutom mjestu. Pravilan položaj štale treba da bude u smjeru istok-zapad, kako bi se na mjestu koje je okrenuto prema jugu mogao organizovati prostor zaštićen od vjetra, suv i sunčan za puštanje jagnjadi. Kod izgradnje ovčarnika takođe treba pripaziti da objekat bude što bliže mjestu do kojeg se lako može dovesti potrebna hrana.

Štala za držanje ovaca može biti stariji objekat, koji već poslije manjih rekonstrukcija može predstavljati idealan prostor za smještaj ovaca. Pri tom treba imati u vidu da ovce vole suve i prozračne štale, jer je iz prethodno iznijetog očito da je vlaga njihov najveći neprijatelj. Zato stare štale u kojima smo držali krave ili svinje nijesu uvijek najpogodnije za držanje ovaca i treba ih na odgovarajući način adaptirati (na primjer povećanjem prozora, odnosno omogućavanjem boljih uslova provjetravanja, zatim uklanjanjem mjesta za vezivanje ili fiksnih pregrada – boksova kojima su prethodne životinje bile razdvojene).

Bez obzira da li se radi o izgradnji novog ili adaptaciji starog objekta, treba se u mjestu boravka raspitati o uslovima koji moraju biti ispunjeni za smještaj ovaca (seleksijska služba).

U praksi gazdinstava nastoji se da objekti za ovce budu srazmjerni broju životinja u uzgoju, pri čemu njihova dužina ne bi trebala biti manja od 10 metara, a obično

iznosi 12 – 20 metara. Naime, površina štala mora biti dovoljno prostrana, jer se na malom prostoru ovce guraju, skaču na susjedne jedinke i ozljeđuju. Osim toga, pri takvim smještajnim uslovima teško je održavati mikroklimatske prilike, koje mogu da budu uzrok različitih zdravstvenih poremećaja. Zato je držanje optimalnog broja životinja po jedinici površine jedan od načina održavanja zoohigijenskih uslova u objektu na zadovoljavajućem nivou.

U našim uslovima držanja, najprikladniji građevinski materijal za izgradnju ovčarnika je šuplja cigla, drvo i beton, a osnovni djelovi štale su temelj, zidovi, pod, plafon, krov, vrata i prozori.

Temelji štale su 80 – 120 cm. Izgrađuju se od betona i imaju hidroizolacioni sloj radi sprječavanja prodora vode.

Zidovi se nastavljaju na hidroizolacioni sloj temelja i jedan su od glavnih činilaca toplotne zaštite. Najčešće se gradi od šuplje cigle, pri čemu unutrašnja strana treba biti izmalterisana i obrađena, kako bi se lakše održavalo čišćenje i dezinfekcija. Osim toga, treba voditi računa o odgovarajućoj izolaciji zidova radi sprječavanja znojenja i povećanja vlage u objektu.

U donjem dijelu zidovi trebaju imati pojačan termoizolacioni sloj, jer su ti djelovi zidova (posebno čoškovi) najizloženiji zimskom prodoru hladnoće. Prelaz zidova u pod treba da bude zaobljen, jer oštre ivice zadržavaju najviše nečistoće i pri tom ih je teško očistiti.

Određen broj uzgajivača ovaca može se odlučiti na jeftiniju varijantu izgradnje ovčarnika. U tom slučaju zidovi će se izgraditi od drveta sa odgovarajućom izolacijom između dasaka. Svakako da je vijek trajanja takve štale mnogo kraći od zidanog objekta, ali je posebno pogodna za one ovčare čije životinje veći dio godine provode na otvorenom.